

Høring - Pensjon fra første krone

Til: Finansdepartementet
Fra: Creo – forbundet for kunst og kultur
Dato: 15. mars 2021

Creo – forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstnerorganisasjon med 9.600 medlemmer. Creo er medlem av LO. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kulturlivet; Noen er artister, noen er utøvende musikere i et band, i et ensemble, i en kirke eller i et orkester. Noen er pedagoger eller underviser i musikk eller andre kunstfag i grunnskolen, på videregående skoler, i private og kommunale kulturskoler, ved en høyskole eller et universitet. Noen er låtskrivere eller komponister eller begge deler. Noen danser ballett eller moderne dans, noen jobber med lyd og lys eller gjør andre ting «bak scenen» og noen er musikkterapeuter.

Creo *stiller seg bak LOs høringssvar*, og velger av den grunn ikke å kommentere på detaljene i arbeidsgruppens rapport. Vi ønsker likevel å supplere vårt innspill ved å sette fokus på enkelte *tilleggs-elementer* som er svært viktige for Creo og de medlemsgruppene vi representerer;

Pensjon for kunstnere og kulturarbeidere generelt

Creo arbeider, sammen med våre kolleger i kulturfeltet, både i LO og i Kunstnernettverket, for et pensjonssystem som vil sikre at alle våre medlemmer kan opparbeide seg en anstendig tjenestepensjon. Nærmere halvparten av kunstnerne har ingen tjenestepensjonsordning og er i hovedsak henvist til alderspensjon fra folketrygden som den eneste inntekten i alderdommen. Med bortfallet av besteårsregelen er det avgjørende å finne andre løsninger om ikke kunstnerne skal ende sine levedager i alvorlig fattigdom. Det må legges til rette for at det kan opptjenes tjenestepensjon på de inntektene kunstnerne faktisk har, og pensjon fra første dag og første krone er en avgjørende brikke.

Med innføringen av egen pensjonskonto, er et vesentlig, strukturelt element på plass. Samtidig er svært mange kunstnere ikke arbeidstakere, men frilansere og/eller selvstendig næringsdrivende, og mange har en kombinasjon av så godt som alle ulike tilknytningsformer. Korte ansettelser, sporadiske frilansoppdrag og arbeid i enkeltpersonforetak gjør at mange kunstnere i dag faller mellom to (eller flere) stoler. Creo har derfor som målsetting at man på sikt også må sikres pensjonsrettigheter på frilansinntekter (inntekter fra ikke-ansatt lønnsarbeid), arbeidsstipender mv., og også opparbeide seg tjenestepensjonsrettigheter på inntekter fra oppdrag.

For at vi skal nå våre målsettinger om større grad av pensjonsrettigheter for våre medlemmer, ser vi at det både trengs politisk vilje og betydelige endringer av systemer og lovverk, og vi er fullt klare over at denne høringen omhandler opptjening av tjenestepensjon i ansettelsesforhold. Men, de prinsipielle og strukturelle forutsetningene som nå legges, vil kunne være avgjørende skulle vi på sikt lykkes med å oppnå pensjonsrettigheter på andre inntekter enn det man har i dag. Vårt langsiktige håp er at man gjennom løsningen med egen pensjonskonto kan legge til rette for å samle alle ulike typer pensjon fra alle ulike tilknytningsformer på en hensiktsmessig og god måte. Utover tjenestepensjon fra ansettelsesforhold bør en fremtidig egen pensjonskonto kunne «samle opp» pensjon både fra hybrid ordninger, på tjenestepensjon fra frilansinntekter, fra egen pensjonssparing og fra en mulig

tjenestepensjonsavgift på næringsinntekt, skulle vi noen gang komme dit. Vi ønsker med dette kun å sette fokus på et behov, og beskrive en reell utfordring, som i fremtiden bør løses.

Frilansere spesielt

Målsettingen med pensjon fra første krone er at mennesker med *lave inntekter, flere arbeidsgivere, og små stillinger* ikke skal diskrimineres, men sikres en pensjon å leve av i likhet med andre. I kulturfeltet finnes det mange arbeidstakere som faller innenfor denne beskrivelsen, men også mange som er *ikke ansatte lønsmottakere (frilansere)*. Disse er ikke omfattet av tjenestepensjon. Endringene i lov om obligatorisk tjenestepensjon gjelder i utgangspunktet arbeidstakere med et ansettelsesforhold, men det er Creos syn at *virkeområdet i loven burde endres til også å omfatte frilansere*. Arbeidsgruppens rapport viser til at «samme person kan ha mange små arbeidsforhold som til sammen tilsier at de bør få opptjening også for lave inntektsbeløp». Dette gjelder i stor grad også frilansere. Rapporten viser også til at utviklingen på pensjonsområdet generelt har gått i retning av at all inntekt skal telle med i opptjeningen av pensjon, og vi mener dette også burde gjelde for ikke ansatte lønsmottakere. Mange av disse frilanserne har lønnet arbeid fra de samme arbeidsgiverne over mange år, og burde ikke ha dårligere rettigheter enn ansatte. Det praktiske har blitt enklere, og kostnadene ved teknisk håndtering av pensjonsforhold har blitt lavere og vil bli ytterligere redusert gjennom innføring av egen pensjonskonto mm. De aller fleste frilansere vil nok i tillegg både være avhengig av, og velge, en egen pensjonskonto hos selvalgt leverandør, noe som også burde forenkle bildet.

Creo mener derfor at;

- ***intensjonen bak prinsippet om pensjon fra første krone må veie så tungt at denne gruppen også bør omfattes av tjenestepensjon.***

og at

- ***virkeområdet i loven burde endres til også å omfatte frilansere.***

Creo ber Departementet vurdere hvordan dette behovet, og innspillet, kan løftes inn i diskusjonen.

For Creo

Christine Thomassen

Nestleder